

ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ POLSKA ZIELONA SIEĆ

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE ZA ROK 2012.

Działalność Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć w roku 2012 była realizowana w ramach następujących programów tematycznych:

1. Program Kupuj Odpowiedzialnie
2. Program Akcja dla Globalnego Południa
3. Program Dla klimatu
4. Program „Fundusze dla zrównoważonego rozwoju”
5. Rozwój instytucjonalny Polskiej Zielonej Sieci

KAMPANIA „KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE“

program na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji

Celem programu jest wzrost świadomości oraz zdolności polskiego społeczeństwa do podejmowania odpowiedzialnych środowisko i społecznie wyborów konsumenckich a także zwiększenie wpływu polskich konsumentów na politykę polskich firm i globalnych korporacji w celu podniesienia standardów ich działania w zakresie ochrony środowiska i przestrzegania praw człowieka.

Aby osiągnąć ten cel prowadzimy szeroko zakrojone projekty konsumenckie upowszechniając informacje dotyczące wpływu jaki na społeczeństwo i środowisko mają produkty konsumenckie z różnorodnych dziedzin. Dotychczas wnikliwie przeanalizowaliśmy problemy związane z branżą odzieżową i zabawkarską oraz drzewno-papierniczą, prowadzimy ciągłe badania nad branżą spożywczą oraz rozpoczynamy prace nad branżą kosmetyczną. Zasoby ww. wiedzy udostępniamy poprzez stronę internetową programu „Kupuj odpowiedzialnie” www.ekonsument.pl.

Oprócz działań informacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa, realizujemy projekty edukacyjne, kampanie obywatelskie oraz projekty rzecznicze docierając do szczególnie istotnych grup odbiorców, w tym: przedsiębiorców, mediów, instytucji rządowych oraz szkół. Nasza kampania kładzie duży nacisk na współpracę z innymi NGO, zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym. Jesteśmy członkiem założycielem nieformalnej **Koalicji Sprawiedliwego Handlu**, która zrzesza kilkanaście organizacji i firm zaangażowanych w rozwój Sprawiedliwego Handlu w Polsce i jest partnerem dla międzynarodowych przedstawicieli ruchu. 2.10.2012 dziesięć podmiotów, w tym Polska Zielona Sieć, podpisało w Warszawie akt notarialny ustanawiający Fundację „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” a następnie złożyło do Krajowego Rejestru Sądowego w Krakowie dokumenty rejestracyjne. Razem z Koalicją Karat, Polską Akcją Humanitarną i Grupą eFTe Warszawa powołaliśmy koalicję **Clean Clothes Polska (CCP)**, która na teren Polski przenosi międzynarodowe działania Clean Clothes Campaign (CCC), a także organizuje własne przedsięwzięcia związane przede wszystkim z edukacją konsumentów i dialogiem z firmami odzieżowymi.

Kluczowymi partnerami kampanii są: Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP), Biuro Projektowe w Polsce, European Environmental Paper Network, Sudwind Agentur oraz COSPE – Cooperazione per lo Sviluppo dei Paesi Emergenti.

Korzystamy z nowoczesnych narzędzi komunikacji, w tym mediów społecznościowych, aby wzmacniać zaangażowanie obywatelskie w sprawy konsumenckie. Koordynujemy m.in. powstawanie przewodników po miejscach zrównoważonej konsumpcji w różnych miastach (tzw. **Spacerowniki po świadomej konsumpcji**) czy akcje wysyłki „pilnych apeli” do polskich firm i międzynarodowych korporacji. W roku

2012 rozbudowaliśmy o kolejne branże (meble i art. do domu, art. papiernicze, kosmetyki, środki czystości, artykuły higieniczne) „Dobre Zakupy” – pierwszy w Polsce przewodnik dla konsumentów zawierający ranking odpowiedzialnie społecznych i środowiskowo firm działających na polskim rynku.

DZIAŁANIA MEDIALNE REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU W 2012 R.

1) STRONY POLSKIEJ ZIELONEJ SIECI

Strona ekonsument.pl

W 2012 r. na stronie kampanii ekonsument.pl zamieszczonych zostało 115 artykułów związanych z tematyką kampanii. Stronę odwiedziło ponad 245 tys. użytkowników.

Strona ekonsument.pl/dobrezakupy

W 2012 r. w poradniku „Dobre Zakupy” zamieszczonych zostało 220 profili i ocen firm pod kątem ekologii i odpowiedzialności społecznej. Stronę odwiedziło ponad 72,5 tys. użytkowników.

Strona ekonsument.pl/spacerownik

W 2012 r. w Spacerowniku po świadomej konsumpcji zamieszczonych zostało 20 opisów miejsc przyjaznych świadomym konsumentom. Stronę odwiedziło ponad 82,5 tys. użytkowników.

Strona www.facebook.p/kupujodpowiedzialnie

W okresie 01.01.2012 – 31.12.2012 profil [facebook.p/kupujodpowiedzialnie](http://www.facebook.p/kupujodpowiedzialnie) zyskał ponad 3000 fanów (co dało w sumie liczbę ok. 9000 fanów na koniec roku 2012), co przekłada się na ponad 3 mln osób do których drogą wirusową dotarły wszelkie informacje zamieszczone na profilu. Na profilu zamieszczono ok. 300 informacji związanych z tematyką kampanii.

Strona www.vimeo.com

W okresie 01.01.2012 – 31.12.2012 na profilu [vimeo](http://www.vimeo.com) należącym do PZS zamieszczono 21 filmów związanych z tematyką kampanii “Kupuj odpowiedzialnie”, które obejrzało ok. 3000 osób.

Strona www.youtube.com

W okresie 01.01.2012 – 31.12.2012 na profilu [youtube](http://www.youtube.com) należącym do PZS zamieszczono 18 filmów związanych z tematyką kampanii “Kupuj odpowiedzialnie”. Filmy te zostały obejrzone przez ok. 2800 osób.

Strona www.flickr.com

W okresie 01.01.2012 – 31.12.2012 na profilu [flickr](http://www.flickr.com) należącym do PZS zamieszczono 358 zdjęć związanych z tematyką kampanii “Kupuj odpowiedzialnie”.

2) ZEWNĘTRZNE DZIAŁANIA MEDIALNE

Patroni medialni kampanii “Kupuj odpowiedzialnie”

W 2011 w ramach kampanii “Kupuj odpowiedzialnie” PZS kontynuowała współpracę z następującymi patronami medialnymi:

1. Forum Odpowiedzialnego Biznesu
2. Biokurier
3. CR Navigator
4. E!stilo - Patron projektu Kupuj odpowiedzialnie ubrania!
5. Femia.pl
6. Ekologia.pl
7. kulturatka.pl
8. mojogrodnik.pl

Umowy patronackie zostały zawarte na okres 3 lat (do końca 2012 roku)

Informacje medialne o kampanii "Kupuj odpowiedzialnie"

W 2012 roku odnotowano ponad 515 informacji medialnych (artykułów, programów radiowych etc.) związanych bezpośrednio z kampanią "Kupuj odpowiedzialnie".

Komunikaty prasowe

W 2012 roku w ramach kampanii "Kupuj odpowiedzialnie" stworzonych i wysłanych zostało 8 komunikatów prasowych.

Konferencje prasowe

W 2012 roku w ramach kampanii "Kupuj odpowiedzialnie" przeprowadzono 3 konferencje prasowe.

PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU W 2012 R.

Kupuj odpowiedzialnie ubrania – kampania na rzecz społecznie i ekologicznie odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji w przemyśle tekstylno-odzieżowym w Polsce i na świecie.

Projekt jest częścią europejskiej kampanii „WearFair”, którą od stycznia 2010 PZS współtworzy z organizacjami pozarządowymi: Sudwind Agentur z Austrii oraz Christliche Initiative Romero z Niemiec.

W ramach projektu PZS zwraca uwagę osób zainteresowanych modą, zarówno twórców jak i konsumentek i konsumentów na problemy związane z przemysłem odzieżowo-tekstylnym. Z jednej strony PZS upowszechnia wiedzę o społecznych i ekologicznych nadużyciach związanych z produkcją ubrań, z drugiej, stara się pokazać pozytywne alternatywy dla konwencjonalnych, globalnie rozpowszechnionych marek. PZS przedstawia możliwości przeciwstawienia się łamaniu praw człowieka, praw pracowniczych oraz postępującemu zanieczyszczaniu środowiska. W ramach projektu PZS podpowiada, jak wywierać wpływ na firmy odzieżowe, aby nakłonić je do stosowania uczciwych i dobrych praktyk korzystnych dla pracowników oraz odbiorców odzieży. PZS popularyzuje też odpowiedzialną modę powstającą przy poszanowaniu praw człowieka i z zachowaniem zasad Sprawiedliwego Handlu, modę ekologiczną i pochodzącą z recyklingu.

Działania:

1. Dodruk podręcznika dla projektantów i marek odzieżowych – w roku 2012 dodrukowano 1000 szt. podręcznika „W kierunku odpowiedzialnej mody” (70 stron). Podręcznik przeznaczony jest dla firm odzieżowych małej i średniej wielkości, projektantów, studentów i absolwentów szkół tekstylno-odzieżowych i projektowania ubioru zainteresowanych wprowadzeniem i/lub zwiększeniem społecznych i ekologicznych standardów w swojej pracy, a także dla nauczycieli projektowania mody. Podręcznik w 2012 r. został rozdystrybuowany w ilości ponad 600 egzemplarzy. Dodatkowo podręcznik w wersji on-line został pobrany przez 768 osób.
2. Realizacja warsztatów międzysektorowych i utworzenie porozumienia międzysektorowego – w 2012 r. zrealizowano 3 jednodniowe spotkania dla 40 bezpośrednich odbiorców projektu: 20.07.2012 w Krakowie (14 uczestników); 13.10.2012 (22 uczestników); 05.12.2012 (12 uczestników). Spotkania zaowocowały powołaniem nieformalnego porozumienia wielostronnego – platformy współpracy małych i średnich przedsiębiorstw branży odzieżowej, przedstawicieli NGO, podmiotów ekonomii społecznej oraz ekspertów tematu.
3. Realizacja Targów odpowiedzialnej mody WearFair – Targi odbyły się 12-14.10.2012 w budynku Międzynarodowych Targów Łódzkich w Łodzi. Wydarzenie miało rodzinną formułę i masowy charakter co pozwoliło dotrzeć do ok. 3000 osób, a szczególnie do konsumentów, projektantów oraz przedstawicieli firm odzieżowych, studentów i kadry akademickiej szkół projektowania ubioru. Podczas Targów zaprezentowaliśmy 30 wystawców (oferujących 40 marek), sprzedających odzież wykonaną w sposób ekologiczny i z poszanowaniem praw człowieka. Wszyscy wystawcy musieli udowodnić, że oferowana przez nich odzież tworzona jest w duchu zrównoważonego rozwoju. Targi stanowiły także platformę współpracy, wymiany doświadczeń oraz wiedzy wśród różnych interesariuszy przemysłu tekstylno-odzieżowego co pozwoliło na wymianę pomysłów oraz wzajemne

wsparcie zarówno merytoryczne, estetyczne jak i handlowe. Jeden z wystawców (marka Kung-Szwo) już w grudniu 2012 do swej kolekcji wprowadził 25% koszulek z bawełny ekologicznej, zaś marka Vyosna zadeklarowała zwiększenie sprzedaży produktów ze Sprawiedliwego Handlu w 2013 r. By zwiększyć atrakcyjność Targów i zainteresować wydarzeniem media i odwiedzających zorganizowany został profesjonalny pokaz odpowiedzialnej mody (12.10.2012). Pokaz został zorganizowany w partnerstwie z Fundacją Re-Act. Wydarzenie prowadziła Kinga Rusin. Pokaz miał na celu promocję odpowiedzialnych alternatyw w przemyśle tekstylny-odzieżowym dlatego zaprezentowane zostały m.in. kolekcje odpowiedzialnych marek odzieżowych i młodych projektantów tworzących odzież z recyklingu. W pokazie uczestniczyło ok. 600 osób. Wydarzeniami towarzyszącymi Targom był panel dyskusyjny z udziałem zagranicznych ekspertów pt. „Odpowiedzialna moda – działania, sukcesy, wyzwania”, który został zorganizowany 14.10.2012 (35 uczestników). Celem panelu było przedstawienie globalnych współzależności i wyzwań przemysłu tekstylny-odzieżowego, a także omówienie różnych rozwiązań, które mogą przyjąć firmy tekstylny-odzieżowe by wyeliminować nadużycia w swoim łańcuchu dostaw. Podczas Targów zostały przeprowadzone także warsztaty, które miały na celu zaangażowanie konsumentów i zapoznanie ich z odpowiedzialnymi alternatywami, w tym: warsztaty przerabiania ubrań (31 uczestników), warsztat pt. „Co się kryje za metką Twoich ubrań?” (29 uczestników), wymienialnia ubrań (30 uczestników), warsztat ekodizajnu pt. „Design dla gospodyń miejskich” (16 uczestników), warsztaty recyklingowe dla dzieci „Kącik ekomalucha” (53 uczestniczących dzieci). Podczas Targów (13.10.2012) zorganizowany został pokaz filmów dokumentalnych, które przybliżyły uczestnikom temat nadużyć w przemyśle odzieżowym w krajach rozwijających się: „Chiny w kolorze blue” oraz „Opowieści przemysłu odzieżowego” – pokaz obejrzały 32 osoby.

4. Kampanie lobbingowe skierowane do dużych firm odzieżowych:
  - 4 a) LPP – Kampania trwała od stycznia do połowy marca 2012 r. i miała na celu skłonić LPP do większej przejrzystości i odpowiedzialności za warunki pracy w fabrykach azjatyckich dostawców. Elementami składowymi kampanii był apel skierowany do firmy, który wysłało ok. 700 konsumentów, informacja prasowa rozesłana 10.03.2012 do ok. 1500 dziennikarzy, a także akcje konsumenckie na profilu firmy LPP na Facebooku. W wyniku podjętej kampanii, LPP zobowiązało się do opracowania holistycznej strategii CSR mającej na celu uwzględnienie standardów pracy w swoim łańcuchu dostaw, w tym: aktualizację Kodeksu postępowania, kontrolę fabryk zlokalizowanych w Chinach i sformułowanie na jej podstawie działań naprawczych, publikację informacji na temat działań na rzecz większej odpowiedzialności społecznej firmy na nowo stworzonej stronie dot. CSR.
  - 4 b) H&M, Zara, Levis, GAP – Kampania była częścią międzynarodowej kampanii Clean Clothes Campaign „Dość wymówek” mającej na celu skłonić ww. firmy odzieżowe do podjęcia kroków w celu zapewnienia pracownikom fabryk odzieżowych w Kambodży godziwej płacy wystarczającej na życie. Działania w Polsce toczyły od 20 września do 22 grudnia 2012. Kulminacją kampanii był Tydzień akcji przedsięwziętych skierowanych do H&M (17.12 - 23.12). Akcje polegające na roznoszeniu specjalnie przygotowanych „metek” informujących o nadużyciach i łamaniu praw pracowniczych przez H&M w fabrykach swoich dostawców w Kambodży były podejmowane przez wolontariuszy PZS w Krakowie i Warszawie oraz innych miastach. W sumie akcje odbyły się w 13 sklepach H&M na terenie całego kraju. Akcjom towarzyszyły działania medialne (w dniach 20.09.2012 i 17.12.2012 rozesłane zostały komunikaty prasowe do 1500 dziennikarzy znajdujących się w bazie PZS, zaś komunikat 17.12.2012 także poprzez bazę dziennikarzy PAP) oraz promocja w internecie, zwłaszcza na profilu kampanii „Kupuj odpowiedzialnie” na Facebooku, gdzie utworzono wydarzenie informujące o możliwości pobrania „metek” i przeprowadzeniu samodzielnie akcji w sklepach H&M oraz podpisywaniu petycji. Do wydarzenia dołączyło ok. 250 osób. W wyniku działań medialnych, informacje o kampanii ukazały się na kilkunastu portalach internetowych i w gazetach, np. Przekroju (23.09.2012), portalu Gazety Wyborczej (24.10.2012), portalu WysokieObcasy.pl (17.12.2012) a także wywiad w Radiu Zet z Marią Humą. Ważną częścią kampanii było zbieranie podpisów pod petycją do H&M, Zara, Levis, GAP. W Polsce udało się zebrać ponad 1000 podpisów pod petycją.
5. Kampania w mediach – w 2012 r. działania medialne projektu koncentrowały się przede wszystkim wokół promocji Targów odpowiedzialnej mody WearFair, a także odbyły się w związku z akcjami lobbingowymi skierowanymi do LPP i H&M (opisanymi powyżej). Do mediów rozesłane zostało

siedem komunikatów prasowych: 10.03.2012 w związku z kampanią lobbingsową skierowaną do LPP; 07.05.2012 w związku z organizacją Dnia Sprawiedliwego Handlu w Krakowie dedykowanego w roku 2012 tematowi odpowiedzialnej mody; 10.09.2012 – ogólna informacja o Targach; 18.09.2012 w związku z kampanią lobbingsową skierowaną do H&M, Zara, Levis, GAP; 24.09.2012 – zaproszenie dla dziennikarzy na organizowany w Warszawie lunch prasowy poprzedzający Targi; 09.10.2012 - notatka stanowiła informację o Targach; 17.12.2012 – notatka w związku z akcją skierowaną do H&M, Zara, Levis, GAP. W ramach projektu zorganizowano 3 konferencje prasowe: 1) 12.05.2012 w Krakowie w związku z organizacją Dnia Sprawiedliwego Handlu (obecnych 5 dziennikarzy); 2) 27.09.2012 – lunch prasowy w Warszawie poprzedzający Targi WearFair (obecnych 23 dziennikarzy); 3) 12.10.2012 – podczas pierwszego dnia Targów Wear Fair w Łodzi (obecnych 17 dziennikarzy).

W wyniku realizacji kampanii promującej Targi odpowiedzialnej mody WearFair w mediach ukazało się 235 informacji nt. projektu i problematyki w nim poruszanej, w tym m.in.: artykuł w magazynie SLOW (08.2012); artykuł w magazynie Ekologia i Rynek (08.2012); artykuł w magazynie e!stilo (08.2012); artykuł na portalu fashionmedia.pl (19.09.2012); artykuł na portalu naTemat.pl (04.10.2012); artykuł w Przekroju (08.10.2012); artykuł w magazynie Zwierciadło (09.10.2012); audycja radiowa w Radio PiN (10.10.2012); audycja radiowa w Radio Czwórka (10.10.2012); audycja radiowa w Radio PiN (12.10.2012); artykuł w magazynie Zielone Miasto (10.2012); reportaż w TVN UWAGA (14.11.2012). Tym samym szacujemy, że działania promocyjne dotarły do co najmniej 1,5 mln. tys. konsumentów z całej Polski.

6. Produkcja i dystrybucja materiałów promocyjnych – w 2012 r. przygotowane i rozdyskrebowane zostały następujące materiały promujące przede wszystkim Targi Odpowiedzialnej Mody WearFair: 1) Ulotki – dystrybuowane podczas Targów i w miejscach przestrzeni publicznej (kina, teatry, kluby, szkoły projektowania ubioru i akademiki, a także pociągi relacji Warszawa-Łódź) nakład: 8000 szt.; ok. 12 000 odbiorców; 2) Plakaty wielkoformatowe (płatne słupy ogłoszeniowe w Łodzi) nakład: 400 szt.; ok. 40 000 odbiorców; 3) Katalog wystawców (dystrybucja podczas Targów) nakład: 500 szt.; ok. 1500 odbiorców; 4) Baner promocyjny – eksponowany na stelażu znajdującym się przy głównym wejściu do Międzynarodowych Targów Łódzkich; ok. 5000 odbiorców.
7. Prowadzenie i aktualizacja strony ekonsument.pl i innych narzędzi web 2.0 – w 2012 r. w związku z organizacją Targów WearFair na stronie ekonsument.pl została utworzona specjalna podstrona internetowa ekonsument.pl/targi (ponad 3200 odwiedzin w ciągu trwania projektu). Ważnym elementem promocji projektu była również aktualizacja strony głównej ekonsument.pl – w 2012 w dziale „Aktualności” opublikowano ok. 40 artykułów związanych z tematem projektu. Dodatkowo na profilu kampanii na facebooku opublikowano ok. 70 „newsów” związanych z projektem, a także 3 filmy na portalach vimeo i youtube oraz ok. 200 zdjęć na portalu flickr. Dodatkowymi elementami internetowej promocji był newsletter elektroniczny, który wysłany został 12 razy w trakcie trwania projektu (każdy średnio do ok. 6000 adresatów).

Rezultaty:

1. W sposób bezpośredni podniesiono wiedzę ok. 4000 osób uczestniczących w różnych działaniach projektu (w tym Targach odpowiedzialnej mody WearFair, warsztatach wielostronnych, happeningach etc.)
2. Podniesiono świadomość istnienia problemów związanych z globalną produkcją odzieży oraz ekologicznych i odpowiedzialnych społecznie alternatyw u ponad 2 miliona osób – pośrednich odbiorców kampanii.
3. Powołano pierwsze w Polsce nieformalne partnerstwo międzysektorowe na rzecz rozwoju odpowiedzialnej mody w Polsce.
4. Przeprowadzono skuteczne kampanie lobbingsowe, które m.in. doprowadziły do większej transparentności oraz podjęcia działań na rzecz poprawy warunków pracy w łańcuchu dostaw przez największą firmę odzieżową w Europie Środkowo-Wschodniej – LPP SA.

Kontynuacja projektu:

Projekt zakończył się 31.12 2013 r.

Źródła finansowania: Komisja Europejska, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej w 2012 r., środki własne Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

Koordynatorka projektu: Maria Huma

Kupuj odpowiedzialnie drewno i papier – edukacja ekologiczna konsumentów na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej.

Projekt jest częścią europejskiej kampanii "Educating to sustainable and responsible management of the forests in the world" którą od maja 2011 PZS współtworzy z organizacjami pozarządowymi z Włoch (COSPE – Cooperazione per lo Sviluppo dei Paesi Emergenti, CISV – Comunità Impegno Servizio Volontariato, GVC – Gruppo di Volontariato Civile), Rumunii (Asociația ALMA-RO, Fundația TERRA Mileniul III, Asociația de Protecția Mediului și Conservarea Naturii RHODODENDRON), Hiszpanii (ACSUR / ACSUD Las Segovias) i Malty (Kopin Malta). W Polsce regionalnymi partnerami projektu są organizacje członkowskie PZS, Stowarzyszenie „Eko-Inicjatywa” z Kwidzyna, a także firma NEPCon z Krakowa.

Celem projektu jest podniesienie świadomości, uwrażliwienie i zmobilizowanie młodzieży szkolnej, konsumentów i decydentów odpowiedzialnych za przemysł drzewno-papierniczy do działań na rzecz odpowiedzialnej konsumpcji i zrównoważonej gospodarki zasobami leśnymi.

Działania:

1. Zajęcia w zrekrutowanych klasach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych – w 2012 r. przeprowadzono 115 dwugodzinnych zajęć merytorycznych oraz 60 zajęć aktywizujących w 12 województwach biorących udział w projekcie. W wyniku zajęć w 2012 r. szkoły gimnazjalne realizowały w swych społecznościach lokalnych miniprojekty, które w formie krótkich filmów zgłoszono do ogólnopolskiego konkursu. Filmy dokumentują ponad 300 działań takich jak np. spotkania z nadleśnictwami, wycieczki do tartaków, spotkania z przedstawicielami przemysłu papierniczego, audyty zużycia papieru, zbiórki makulatury na wykup koni (we współpracy z Klubem Gaja – członkiem Polskiej Zielonej Sieci), minifestiwale filmów o tematyce leśnej, apele nt. bioróżnorodności, przygotowanie autorskich piosenek i koncertów o tematyce leśnej, bookcrossing etc. Na etapie ogólnopolskim zwycięzcami konkursu zostali: 1) Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Zespole Szkół w Kwilczu, 2) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy we Włodawie, 3) Gimnazjum Nr 2 w Chojnowie. Jako nagrody szkoły otrzymały zestawy sadzonek drzew i krzewów a uczniowie zestawy przyborów szkolnych z certyfikowanego drewna i papieru z recyklingu zaś najlepsza szkoła otrzymała odtwarzacz DVD i zestaw płyt edukacyjnych. Galę ogłoszenia wyników konkursu uświetnił Robert Cyglicki prowadzący kampanię leśną w Greenpeace Polska, który opowiedział o działaniach Greenpeace w Polsce i na świecie na rzecz lasów. Oficjalną część gali zakończyła wycieczka do Biblioteki UW.
2. Szkolenia dla trenerów – zorganizowano w Krakowie w dniach 4-5.10.2012 drugą edycją dwudniowego szkolenia dla trenerów projektu. Udział wzięło 11 trenerów.
3. Internetowy poradnik dla konsumentów „Dobre Zakupy” – w 2012 r. w ramach projektu rozszerzono poradnik „Dobre Zakupy” o 53 firmy z branży drzewno-papierniczej. Opracowano schemat prezentacji marek z podziałem na kategorie (meble i akcesoria domowe oraz art. biurowe/papiernicze) i podkategorie, kryteria oceny marek oraz ankietę z pytaniami nt. przestrzegania przez firmy konkretnych standardów dotyczących produkcji i przetwarzania produktów z drewna. Opis firm w przewodniku zawiera takie informacje jak posiadane przez firmy certyfikaty, oddziaływanie firm na etapie pozyskiwania surowców i produkcji gotowych wyrobów na środowisko, odpowiedzialność społeczna w ramach prowadzonej działalności.
4. Spot radiowy – w 2012 r. opracowano 30 sekundowy spot promujący tematykę leśną. Spot wyemitowało 8 radiostacji (razem 102 emisje). Dodatkowo, spot zaistniał na 35 stronach internetowych. Emisji spotu towarzyszyła wysyłka komunikatu (25.05.2012) do 1500 dziennikarzy.

5. Multimedialna wystawa edukacyjna „Lasy świata i ich mieszkańcy” – w 2012 r. przygotowano wystawę składającą się z 60 zdjęć, 7 tablic z opisami krajów pochodzenia zdjęć, 7 tablic z opisami roślin zamieszczonych na wystawie, Drzewem Życzeń (makieta drzewa, na której zwiedzający mogą zawieszać karteczki. Podczas wystawy odbywała się projekcja filmów dotyczących lasów świata. W celu promocji wystawy wydrukowano 2250 plakatów (750 plakatów A2 x 3 miasta). Pierwsza wystawa odbyła się w Galerii Kazimierz w dn. 12.11.2012-7.12.2012.
6. Folder edukacyjny – w 2012 r. opracowano i wydrukowano 5000 egz. folderu w formacie A4. Zawiera on mapę z informacjami nt. stanu lasów na świecie, Dekalog odpowiedzialnego konsumenta zasobów leśnych oraz informacje o projekcie. Folder jest sukcesywnie dystrybuowany wśród zainteresowanych.
7. Kampania lobbingsowa skierowana do Asia Pulp and Paper – w 2012 r. przeprowadzono w partnerstwie z European Environmental Paper Network kampanię lobbingsową skierowaną do polskich firm wydawniczych oraz konsumentów uświadamiającą na temat zagrożeń środowiskowych związanych z pozyskiwaniem pulpy i papieru od azjatyckiej spółki Asia Pulp and Paper, której działalność przyczynia się do niszczenia indonezyjskich lasów deszczowych. W ramach kampanii opracowano w języku polskim i umieszczono na stronie ekonsument.pl/lasy broszurę „Indonezyjskie lasy deszczowe. Broszura na temat działalności firmy Asia Pulp and Paper” oraz przeprowadzono badanie polskiego rynku książek dla dzieci i art. papierniczych pod kątem stosowania papieru od firmy APP. Wyniki badania opublikowano w raporcie „Asia Pulp and Paper a polski rynek książek i artykułów papierniczych – raport z badania”, który umieszczono na stronie ekonsument.pl/lasy. Długoletnia kampania wielu organizacji ekologicznych (w tym European Environmental Paper Network, którą PZS współtworzy) wymierzona w działania APP spowodowała, że firma ta zadeklarowała, że zakończy wycinkę indonezyjskich lasów deszczowych.
8. Prowadzenie i aktualizacja strony internetowej ekonsument.pl – w ramach projektu w 2011 r. utworzono podstronę strony ekonsument.pl dotyczącą lasów (ekonsument.pl/lasy). W 2012 r. w dziale „Aktualności” opublikowano ok. 40 artykułów dotyczących gospodarki leśnej i konsumpcji produktów przemysłu drzewno-papierniczego. W zakładce „Materiały” umieszczono wyżej wymienione publikacje: folder edukacyjny, broszurę, raport a także dodatkowe prezentację.

Rezultaty:

1. Podniesiono wiedzę 12 trenerów biorących udział w szkoleniu w Krakowie.
2. Podniesiono świadomość istnienia problemów związanych z gospodarką leśną oraz z przemysłem drzewno-papierniczym u ok. 360 tys. osób – pośrednich i bezpośrednich odbiorców kampanii za pomocą: prowadzenia i aktualizacji strony internetowej (ok. 80 tys. osób), działań edukacyjnych w szkołach (ok. 3000 uczniów), słuchaczy spotu (ok. 250 tys. osób), zwiedzających wystawę (ok. 20 000), odbiorców publikacji edukacyjnych (ok. 10 tys. osób).
3. Przeprowadzono na terenie Polski kampanię lobbingsową skierowaną do Asia Pulp and Paper, która stanowiła część działań wielu organizacji ekologicznych w Europie i na świecie i tym samym wniosła wkład do sukcesu polegającego na tym, że firma ta zadeklarowała, że zakończy wycinkę indonezyjskich lasów deszczowych.

Kontynuacja projektu:

Projekt będzie kontynuowany w 2013 r.

Źródła finansowania: Komisja Europejska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Koordynator projektu: Andrzej Żwawa

Program Akcja dla Globalnego Południa

Celem programu jest działanie na rzecz zapewnienia wszystkim społeczeństwom sprawiedliwych i równych warunków do rozwoju w duchu odpowiedzialności względem innych ludzi i środowiska. By realizować ten cel, staramy się dostarczać Polakom i Polkom sprawdzonej wiedzy i inicjować publiczną debatę na temat globalnej współzależności krajów lepiej i słabiej rozwiniętych. Współpracujemy także z organizacjami i społeczeństwem w krajach Globalnego Południa, co oprócz mierzalnych korzyści dla

rozwoju Globalnego Południa dostarcza nam wiedzy, która możemy wykorzystać na rzecz zmian politycznych w krajach bogatych, takich jak Polska. Jesteśmy przekonani, że sprawiedliwe relacje pomiędzy światem bogatych i biednych mogą być kształtowane nie tylko przez bezosobowe polityki, lecz także głosem świadomych i aktywnych obywateli – zarówno z krajów bogatych jak i biednych. Mówiąc o drodze do globalnej sprawiedliwości i dobrobytu, apelujemy też o mądre korzystanie z zasobów środowiska, które nam ten rozwój umożliwia.

Projekt „Kampania WYŻYWIĆ ŚWIAT – upowszechnianie wiedzy na temat głodu na świecie i suwerenności żywnościowej”

Cel kampanii jest podniesienie świadomości polskiego społeczeństwa na temat faktycznych przyczyn głodu na świecie i konieczności wspierania na poziomie indywidualnym i zbiorowym skutecznych sposobów jego redukcji, jakimi są zrównoważone rolnictwo rodzinne oraz stosowanie zasad suwerenności żywnościowej.

Partnerzy

Główni partnerzy kampanii: Francuski Komitet na rzecz Solidarności Międzynarodowej, Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach.

Partnerzy merytoryczni: Instytut Globalnej Odpowiedzialności

Partnerzy Festiwalu ŚWIAT NA TALERZU: Klub Gaja, Food Not Bombs Bielsko – Biała, Warszawska Kooperatywa Spożywcza, Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Instytut Spraw Obywatelskich

Partnerzy medialni: Organic, Vege, e!stilo, TV Szczecin

Działania

1) Festiwal ŚWIAT NA TALERZU w Szczecinie, Białymstoku i Bielsku-Białej

Formuła festiwalu o niekomercyjnym charakterze pozwoliła nam dotrzeć do szerokiego grona odbiorców, w tym zwłaszcza do młodzieży szkolnej i akademickiej, nauczycieli, wykładowców akademickich, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnych, a także do osób interesujących się tematyką zrównoważonego rozwoju i problemami globalnymi.

Festiwal odbył się w następujących miejscach:

- Szczecin – 11-15 maja 2012
- Białystok – 1-3 czerwca 2012
- Bielsko-Biała – 16-17 listopada 2012

W każdym mieście Festiwal składał się z następujących wydarzeń: projekcje filmów dokumentalnych, dyskusje z ekspertami (łącznie: 6 dyskusji), warsztaty (11 warsztatów), koncert (3 koncerty), prezentacja wystawy edukacyjnej „Żywność i społeczeństwo”.

W czasie wszystkich festiwalowych wydarzeń rozpowszechniana były publikacje Polskiej Zielonej Sieci oraz organizacji partnerskich przybliżające tematykę walki z głodem i ubóstwem na świecie, zrównoważonego rolnictwa oraz odpowiedzialnej konsumpcji.

2) Poradnik „Czas na zmianę. Wybierz lokalność! Jak wspierać system żywnościowy przyjazny przyrodzie i ludziom?”

Przygotowany w formacie PDF, umieszczony na stronie: <http://globalnepoludnie.pl/Publikacje>

Poradnik składa się z części:

- wprowadzającej w temat współczesnego systemu produkcji i dystrybucji żywności oraz lokalnej produkcji i konsumpcji żywności jako alternatywy
- opisującej przykładowe inicjatywy i sposoby działania wspierające lokalną produkcję i konsumpcję żywności

3) Kalendarz na rok 2013

Prezentuje tematykę związaną ze zmianami klimatu oraz ich skutkami dla społeczności krajów globalnego Południa. Kalendarz tworzą zdjęcia wyłonione w konkursie "The impacts of climate change in the Global South" zorganizowanym przez Polską Zieloną Sieć oraz CEE Bankwatch Network. Kalendarz został wydrukowany w ilości 2,5 tyś. egzemplarzy i rozprowadzony nieodpłatnie wśród organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, szkół, mediów, biur polskich europarlamentarzystów oraz innych osób zainteresowanych.

4) Działania rzecznicze dot. suwerenności żywnościowej i PCD (spójności polityk na rzecz rozwoju Zespół kampanii WYŻYWIĆ ŚWIAT zaangażowany był w liczne akcje rzecznicze o wymiarze międzynarodowym podejmowane w ramach współpracy z platformą CONCORD, Grupą Zagranica oraz wynikające z uczestnictwa w kampanii Alimenterre, współprowadzonej przez partnerów projektu (w tym CFSI).

5) Uczestnictwo w pracach Grupy Zagranica oraz platformy CONCORD

Emilia Ślimko, koordynatorka projektu, została przedstawicielem Grupy Zagranica w PCD Working Group w ramach platformy CONCORD. Była jednym z autorów tekstów w raporcie monitoringowym Grupa Zagranica „Polska Współpraca Rozwojowa 2011”. Tekst dotyczył sytuacji rolnictwa rodzinnego krajów Globalnego Południa oraz wielkości pomocy przeznaczanej na rozwój tego sektora.

Rezultaty

1. Zwiększenie wiedzy beneficjentów na temat czynników, które wpływają na występowanie problemu głodu na świecie oraz negatywnych skutków globalizacji handlu żywnością dla społeczności rolniczych, tak w krajach rozwijających się jak i w Polsce.
2. Zwiększenie gotowości beneficjentów do zaangażowania się w działania wspierające zrównoważoną produkcję żywności oraz inicjatywy na rzecz wspierania lokalnej produkcji żywności.
3. Zwiększenie gotowości beneficjentów do zmiany zachowań konsumenckich niekorzystnie wpływających na rozwój zrównoważonego rolnictwa i sytuację mieszkańców krajów Globalnego Południa.

Liczba odbiorców

osoby fizyczne: ok. 1500

osoby prawne: 300 (organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, biura poselskie, szkoły itp.)

Źródła finansowania

Komisja Europejska, Fondation de France, Ambasada Francuska w Warszawie

Koordynatorka projektu: Emilia Ślimko

Projekt **Zwiększanie dostępu do odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich w Tanzanii.**

Celem ogólnym projektu jest redukcja ubóstwa oraz zrównoważony i trwały rozwój obszarów rolniczych północnej Tanzanii poprzez zwiększenie dostępu do energii ze źródeł odnawialnych i zmniejszenie presji na środowisko naturalne przy jednoczesnym wsparciu rozwoju społeczności lokalnych.

Partnerzy: Oikos East Africa (Tanzania)

Działania

1. Instalacja odnawialnych źródeł energii i ciepłej wody w ambulatorium w Ngarenyanuki. Zaprojektowana dla ambulatorium instalacja została wykonana przez lokalnych techników. Oświetlone zostały wszystkie pomieszczenia ambulatorium, zapewnione zostało również źródło prądu elektrycznego na potrzeby laboratorium i gabinetów lekarskich. Przy ambulatorium zainstalowany został również kolektor słoneczny (z 200-litrowym zbiornikiem na wodę) oraz zbiornik na deszczówkę o pojemności

5000 I. W ramach produkcji materiałów informacyjnych zostały zorganizowane zajęcia w szkołach objętych projektem, w ramach których uczniowie w formie rysunków przedstawiali, jak rozumieją odnawialne źródła energii i co można robić wykorzystując dostęp do energii elektrycznej. W nawiązaniu do stworzonych rysunków powstał kalendarz na 2013r. promujący odnawialne źródła energii, wydrukowany w ilości 1000 sztuk. Kalendarz był dystrybuowany wśród okolicznych mieszkańców korzystających z usług ambulatorium. W okresie projektu z usług ambulatorium skorzystać mogło nawet 7 300 osób z okręgu Ngarenyanuki.

2. Instalacja odnawialnego źródła energii oraz wyposażenia w szkole drugiego stopnia w Miririni. Zaplanowana dla szkoły średniej w Miririni instalacja została wykonana przez lokalnych techników. Do wszystkich (dwóch) budynków szkoły doprowadzono oświetlenie, a w gabinetach nauczycielskich i jednej z sal zainstalowane zostały gniazda elektryczne. Na potrzeby szkoły został zakupiony komputer przenośny. Odbiorcami działania było 370 uczniów szkoły średniej w Miririni (Leguruki) i pośrednio ich rodziny (ok. 1000 os.).

3. Instalacja odnawialnego źródła energii w szkole podstawowej Nanelok Losinoni Juu. Zaplanowana dla nowego budynku szkoły podstawowej Nanelok w Losinoni Juu instalacja została wykonana przez lokalnych techników. Zainstalowane panele fotowoltaiczne pozwoliły oświetlić klasę i pokój nauczycielski, w którym zainstalowano także gniazda elektryczne. Odbiorcami działania było 350 uczniów szkoły podstawowej w Losinoni Juu (Oldonyosambu) i pośrednio ich rodziny (ok. 1000 os.).

4. Instalacja odnawialnego źródła energii w szkole podstawowej w Nkoasenga. Zaplanowana dla szkoły podstawowej w Nkoasenga instalacja została wykonana przez lokalnych techników. Zainstalowane panele fotowoltaiczne pozwoliły oświetlić 2 klasy, gabinet dyrektora szkoły i pokój nauczycielski, w którym zainstalowano także gniazda elektryczne pozwalające doładowywać telefony komórkowe. Dodatkowo, pracownicy PZS dokonali przeglądu starych mini instalacji solarnych umieszczonych na dachach domów nauczycieli szkoły, wybudowanych nieopodal szkoły. W ramach umowy z nauczycielami, pracownicy PZS wolontarystycznie przeprowadzili renowację niedziałających instalacji, a nauczyciele zainwestowali w nowe żarówki. Odbiorcami działania było 650 uczniów szkoły podstawowej w Nkoasenga (Leguruki) i pośrednio ich rodziny (ok. 2000 os.).

5. Instalacja odnawialnego źródła energii w szkole podstawowej Kimosono w Uwiro. Zaplanowana dla szkoły podstawowej Kimosono w Uwiro instalacja została wykonana przez lokalnych techników. Zainstalowane panele fotowoltaiczne pozwoliły oświetlić klasę, pokoje nauczycieli, oraz gabinet dyrektora szkoły, w którym zainstalowano także gniazda elektryczne. W ramach innego projektu partnera Oikos East Africa, przy szkole został wybudowany nowy budynek kuchni szkolnej. W budynku tym ze środków projektu została postawiona przez lokalnego rzemieślnika efektywna energetycznie kuchnia na biomasę. Odbiorcami działania było 400 uczniów szkoły podstawowej w Uwiro (Ngarenyanuki) i pośr. ich rodziny (ok. 1200 os.).

Do projektu przygotowana została dokumentacja wizualna w postaci zdjęć oraz dwóch filmików informacyjnych, dostępnych na profilu PZS vimeo: <http://vimeo.com/58538837>, <http://vimeo.com/58489337> i flickr <http://www.flickr.com/photos/zielonasiec/sets/72157633597328859/>.

Rezultaty

W ramach projektu zrealizowano 7 przedsięwzięć infrastrukturalnych: 5 instalacji paneli fotowoltaicznych, 1 zainstalowany kolektor słoneczny wraz z zbiornikiem na deszczówkę, 1 kuchnia na biomasę.

1. Jedno ambulatorium w Ngarenyanuki mogące przyjąć ok. 40 osób dziennie zostało wyposażone w kolektor słoneczny zapewniający bieżący dostęp do ciepłej wody oraz panele fotowoltaiczne zapewniające światło i prąd.

2. Trzy szkoły podstawowe w Losinoni Juu, Uwiro oraz Nkoasenga (w sumie 1400 uczniów) oraz jedna szkoła średnia w Miririni (370 uczniów), zostały wyposażone w panele fotowoltaiczne zapewniające światło i prąd. Szkoła w Miririni została wyposażona w sprzęt komputerowy, a w budynku kuchni szkoły w Uwiro została zbudowana efektywna energetycznie kuchnia na biomasę.

Zrealizowane działania i osiągnięte rezultaty w perspektywie długofalowej wspierają trwałe wyeliminowanie skrajnego ubóstwa beneficjentów projektu poprzez polepszenie warunków edukacyjnych i dostępu do wyższej jakości służby zdrowia. Dodatkowo, promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii obniża presję na zasoby środowiska regionu (szkodliwa deforestacja ze względu na duży popyt na drewno opałowe jako jedyne źródło oświetlenia i ciepła do gotowania), co przyczynia się do bardziej zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi.

Liczba odbiorców

Osoby fizyczne: 12500 mieszkańców regionu

Osoby prawne: 5 instytucji publicznych (4 szkoły, 1 ambulatorium)

Źródła finansowania: Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

Koordynatorka projektu: Aleksandra Antonowicz

Projekt: **Rozwój Północy kontra rozwój Południa - kampania informująca o współzależnościach między wyborami Globalnej Północy, a rozwojem Globalnego Południa.**

Cel:

Zwiększenie wiedzy młodzieży, studentów, nauczycieli oraz użytkowników Internetu o współzależnościach zachodzących między wyborami społecznymi, politycznymi i gospodarczymi globalnej Północy a rozwojem globalnego Południa, oraz zmiana postaw społeczeństwa polskiego na bardziej odpowiedzialne globalnie.

Działania:

1. Wyprodukowano 1100 sztuk **publikacji z 17 scenariuszami lekcji** dla nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w 5 kategoriach tematycznych: zrównoważony rozwój, prawa człowieka, zmiany klimatu, odpowiedzialna konsumpcja, sprawiedliwy handel.
2. Odbłyto się **1 szkolenie e-learning** pt. „Zależności Globalne“ złożone z 10 prezentacji. Szkolenie trwało 5 tygodni, a jego uczestnikami było 60 nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Szkolenie otrzymało Honorowy Patronat Ośrodka Rozwoju Edukacji.
3. Przygotowano 1 interaktywną **mapę myśli** zależności globalnych pod adresem www.globalnepoludnie.pl/mapa dostępną także offline. Występują tam kategorie tematyczne: prawa człowieka, surowce, wydobywanie ropy w Delcie Nigru, przypadek pomocy w Zambii, konflikt zbrojny w Demokratycznej Republice Konga, dostęp do wody pitnej, dostęp do i produkcja żywności, turystyczny apartheid, nadmierna konsumpcja, polityka wielkich koncernów, emisja gazów cieplarnianych, prawodawstwo klimatyczne.
4. Stworzono **planetę RSS** zależności globalnych, która znajduje się pod adresem www.globalnepoludnie.pl/planeta i gromadzi informacje, ukazujące się w Internecie na stronach polskich oraz zagranicznych, dotyczące m.in. takich tematów: Afryka, bezpieczeństwo energetyczne, fairtrade, równouprawnienie, zmiany klimatu, konflikty i migracje, pomoc rozwojowa, prawa człowieka, rozwój, dostęp do żywności, ubóstwo.
5. Podczas trwania kampanii na **stronie internetowej** www.globalnepoludnie.pl opublikowano 24 artykuły oraz 2 banery promujące mapę myśli i planetę RSS. Wysłano 10 newsletterów nt. aktualnych działań. Baza adresów

użytych do wysyłki newsletterów opiewa na 1526 maili. Podczas trwania projektu strona internetowa kampanii została odwiedzona 29347 razy.

6. 19. października 2012 r. w warszawskiej klubokawiarni Znajomi Znajomych odbyła się piąta edycja **Nocy Dla Afryki** o podtytule „Afrykańskie surowce: rozwój Północy kontra rozwój Południa”. Wydarzenie składało się z filmów dokumentalnych, spotkania z ekspertami, 2 wystaw, ogłoszenia wyników konkursu fotograficznego, loterii fantowej i imprezy muzycznej Afrobeat. Wydarzenie zebrało grono 83 osób (osoby, które odebrały losy na loterię) oraz dodatkowe grono odwiedzających klub. Szacuje się, że w dniu wydarzenia klub odwiedziło 150 osób.

7. We współpracy ze studenckimi kołami naukowymi odbyło się **5 debat akademickich** pt. „Afrykańskie surowce – rozwój Północy kontra rozwój Południa” (w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie i Krakowie). Debatom towarzyszył pokaz filmu dokumentalnego „Cena ropy” reż. Luca Tomassini, oraz kreskówki dla dorosłych „Europejskie poszukiwania energii – to chyba jakiś żart”. Łącznie w 5 debatach wzięło udział 251 osób.

8. Monitoring i sprawozdawczość. Koordynatorka projektu na bieżąco monitorowała i sprawozdawała postępy w realizacji projektu względem zarządu PZS oraz sponsora. Miała wsparcie w Komitecie Sterującym projektu: Aleksandra Antonowicz (kierowniczka programu PZS Akcja dla Globalnego Południa) i Maria Huma (kierowniczka programu PZS Kupuj Odpowiedzialnie).

Rezultaty:

- 1 publikacja scenariuszy zajęć dla nauczycieli wydana w nakładzie 1100 sztuk
- 1 szkolenie e-learning dla 60 nauczycieli
- 2 narzędzia internetowe: mapa myśli zależności globalnych i planeta RSS zależności globalnych
- 1 kampania internetowa przeprowadzona w okresie czerwiec-grudzień 2012 r., w wyniku której powstały 24 artykuły i 10 newsletterów
- 1 wydarzenie edukacyjno-kulturalne Noc Dla Afryki
- 5 debat uniwersyteckich przeprowadzonych w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Krakowie

Liczba odbiorców: 30 tys. osób

Źródła finansowania: Program Edukacji Globalnej 2012, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP.

Koordynatorka projektu: Milena Antonowicz.

Program monitorowania działalności międzynarodowych instytucji finansowych w krajach Globalnego Południa

W ramach współpracy z CEE Bankwatch Network prowadzimy w Polsce działania informacyjno-edukacyjne pokazujące wpływ działalności międzynarodowych instytucji finansowych w krajach Globalnego Południa. W 2012r. nasze działania miały za zadanie informować o tym, jak wsparcie udzielane koncernom wydobywczym przez instytucje międzynarodowe, takie jak np. Europejski Bank Inwestycyjny, czy Bank Światowy, wpływa na rozwój krajów Południa. Rozwój przemysłu wydobywczego w krajach Południa jest również nierozzerwalnie związany z ideą zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Europie, ponieważ wiele z inwestycji (np. w Nigerii, DRC, czy w krajach Azji Centralnej) jest planowanych w celu eksportu surowców do Europy, a nie zapewniania źródeł energii krajom Południa. W związku z tym, nasze działania nie ograniczały się jedynie do pokazywania wpływu inwestycji na środowisko, bądź lokalne społeczności, lecz inicjowania dyskusji o tym, czy nasze bezpieczeństwo energetyczne musi być uzależnione od eksploatacji krajów Południa.

Działania:

1. Pokazy filmowe:

- 23. kwietnia, Kraków, pokaz filmu „Cena ropy” połączony z dyskusją nt. europejskiej polityki energetycznej i jej wpływu na bezpieczeństwo energetyczne krajów Południa; 20 uczestników;
- 7. maja, Kraków, pokaz filmu „All that glitters”; 15 uczestników;

2. Udział w targach POLEKO:

PZS wzięła udział w targach POLEKO w Poznaniu w dniach 21-13 listopada prezentując się obok 550 innych wystawców. Na targach prezentowane były 2 wystawy: „Dramatyczny wpływ zmian klimatu i przemysłu wydobywczego na kraje Globalnego Południa” oraz „Era miedzi”, publikacje PZS i Bankwatch Network i krótkie materiały filmowe. Targi odwiedziło ponad 21 tyś. osób i 170 przedstawicieli mediów.

3. Wystawy:

W ramach współpracy z CEE Bankwatch Network wyprodukowane zostały 2 wystawy zdjęć w formie roll-upów informacyjnych: „Dramatyczny wpływ zmian klimatu i przemysłu wydobywczego na kraje Globalnego Południa”, oraz Era miedzi (<http://globalnepoludnie.pl/WYSTAWA-WPLYW-ZMIAN-KLIMATU-I>, <http://globalnepoludnie.pl/WYSTAWA-EDUKACYJNA-ERA-MIEDZI>). Były one pokazywane na targach POLEKO w Poznaniu, na konferencji prasowej Koalicji Klimatycznej dot. COP18, w trakcie NOCY DLA AFRYKI 19.10.2013r. w Warszawie oraz w trakcie debat studenckich.

4. Konkurs fotograficzny „Zmiany klimatu dotyczą najbiedniejszych”:

Konkurs został ogłoszony 19 czerwca, jego platformą informacyjną była strona konkurs.globalnepoludnie.pl. Konkurs był szeroko promowany w Internecie z pomocą przygotowanych banerów informacyjnych (reklamy i artykuły m.in. w National Geographic, oddyssey.com i innych 32 portalach informacyjnych), reklama konkursu ukazała się również w papierowej wersji magazynu Le Monde Diplomatique. Do konkursu przysłano 132 zdjęcia, które były prezentowane na stronie konkursowej konkurs.globalnepoludnie.pl, na której odbyło się głosowanie na Nagrodę Publiczności. Zaproszone jury w składzie: Anna Roggenbuck (CEE Bankwatch Network), Adam Wajrak, Janina Ochojska oceniło i wybrało laureata Nagrody Głównej i laureatów 10 wyróżnień. Nagrody zostały wręczone w trakcie imprezy Noc dla Afryki 19. października w Warszawie. Po zakończeniu konkursu z nagrodzonych zdjęć stworzony został kalendarz na 2013 rok (<http://globalnepoludnie.pl/Kalendarz-Polskiej-Zielonej-Sieci>).

Liczba odbiorców

Osoby fizyczne: ok. 21 000 osób

Osoby prawne: 5 studenckich kół naukowych, 1 NGO (Koalicja Klimatyczna)

Źródła finansowania: CEE Bankwatch Network

Koordynatorka projektu: Aleksandra Antonowicz

Współpraca w ramach Grupy Zagranica

W ramach pracy w programie Akcja dla Globalnego Południa, Aleksandra Antonowicz reprezentuje PZS w Zarządzie Grupy Zagranica. W 2012r. odbyło się 6 spotkań Zarządu: 27 września, 13 czerwca, 4 kwietnia, 23 stycznia, 24 lutego, 26 kwietnia. 8 listopada. Aleksandra Antonowicz reprezentowała również PZS w trakcie Walnego Zebrania Członków Grupy Zagranica 6. grudnia 2012r.

Przedstawicielki PZS A. Antonowicz i E. Ślimko uczestniczyły również w tworzeniu raportu „Polska współpraca rozwojowa 2011” poświęconego jakościowej ocenie działań i stanowisk polskiej administracji odpowiedzialnej za współpracę rozwojową oraz analizie danych statystycznych związanych z Polską Oficjalną Pomocą Rozwojową w roku 2011.

PROGRAM AKCJA DLA GLOBALNEGO POŁUDNIA W MEDIACH I INTERNECIE

Strona www.globalnepoludnie.pl

W 2012 na stronie www.globalnepoludnie.pl zamieszczonych zostało 79 artykułów związanych z tematyką programu. Stronę odwiedziło 51 959 osób.

Strona www.facebook.pl/akcjadlaglobalnegopoludnia

W 2012r. profil facebook.pl/akcjadlaglobalnegopoludnia pozyskał 647 fanów. Na profilu zamieszczono 110 informacji związanych z tematyką programu.

VIMEO <http://vimeo.com/album/1600363>

W 2012r. na profilu vimeo należącym do PZS, w albumie Akcja dla Globalnego Południa zamieszczono 6 filmów związanych z tematyką programu.

FLICKR <http://www.flickr.com/photos/zielonasiec/collections/72157626897407422/>

W 2012r. na profilu flickr należącym do PZS zamieszczono 39 zdjęć związanych z tematyką programu Akcja dla Globalnego Południa.

Nowe narzędzia multimedialne:

<http://globalnepoludnie.pl/spip.php?page=planeta>

<http://globalnepoludnie.pl/mapa>

MEDIA WSPÓŁPRACUJĄCE: TVP Szczecin, National Geographic, oddyssey.com, Le Monde Diplomatique,

PROGRAM DLA KLIMATU

Współpraca w ramach Koalicji klimatycznej.

Polska Zielona Sieć aktywnie bierze udział w działaniach Koalicji Klimatycznej tworzonej przez ponad dwadzieścia organizacji pozarządowych. Misją Koalicji jest wspólne działanie w celu zapobiegania wywołanym przez człowieka zmianom klimatu dla dobra ludzi i środowiska. Koalicja inicjuje i wspiera działania na rzecz ustanowienia i realizacji polityki klimatycznej w Polsce oraz monitoruje jej wdrażanie. Przedstawiciele Polskiej Zielonej Sieci biorą udział w spotkaniach strategicznych oraz pracach Komitetu Sterującego Koalicji.

Zaangażowanie zespołu PZS w prace Koalicji w roku 2012 obejmowało m.in.:

1. komentowanie wydarzeń w polskiej energetyce
2. współorganizacja wraz z Koalicją Klimatyczną, CEE Bankwatch Network, Szkołą Główną Handlową i Instytutem Badań Strukturalnych konferencji "Gospodarka niskowęglowa - pomysły na kryzys" (http://www.koalicjaklimatyczna.org/theme/UploadFiles/konferencyjne/konferencja_niskoweglowa_pomysly_na_kryzys_31_01_info_pras.pdf). Konferencja odbyła się w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Wzięło w niej udział około 300 osób, a informację o konferencji zamieściły wszystkie ważniejsze media. Informacje o dokładnej liczbie mediów relacjonujących przebieg konferencji oraz rodzajach mediów dostępne u rzecznika prasowego Koalicji Klimatycznej.

3. Analiza i krytyka raportu Krajowej Izby Gospodarczej (KIG) na temat skutków ekonomicznych polityki klimatycznej

(http://www.koalicjaklimatyczna.org/lang/pl/page/aktualnosci/id/2/archiwum/true/stronicowanie/19/view/manipulacje_wokol_kosztow_polityki_klimatycznej/)

4. wkład merytoryczny w stanowiska Koalicji, dotyczące m.in. uwag Koalicji Klimatycznej do rewizji polityki energetycznej Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR), uwag Koalicji Klimatycznej do rewizji polityki energetycznej Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) (w obu przypadkach uwagi zostały wysłane do wymienionych instytucji w ramach procesu konsultacji polityki energetycznej każdego z tych banków), czy stanowiska w sprawie poszukiwania i wydobycia gazu z łupków oraz miejsca tego gazu w polityce energetycznej i klimatycznej Polski

Polska Zielona Sieć wnosi do Koalicji Klimatycznej swoją wiedzę i doświadczenia z wielu lat pracy w ramach programu Fundusze dla zrównoważonego rozwoju.

5. wspólne spotkania z pracownikami ministerstw i ministrami , posłami oraz posłankami Sejmu RP – między innymi spotkanie z Ministrem Środowiska Marcinem Korolcem (9 lutego 2012)dotyczące planowanego wykorzystania dochodów z aukcji uprawnień do emisji dwutlenku węgla w ramach systemu handlu uprawnieniami CO2 w latach 2013-2020.
6. spotkanie z posłami w Sejmie i Senacie RP, udział w konferencjach i spotkaniach, prezentacje dotyczące kosztów zewnętrznych energetyki węglowej.
7. zabieranie głosu w prasie regionalnej, krajowej i międzynarodowej, dotyczące kosztów nowych bloków opartych na węglu kamiennym oraz alternatywnych dróg rozwoju gmin i powiatów, w których planowana jest ich lokalizacja
8. udział w konferencjach poświęconych przyszłości energetyki Polski między innymi – Europejskim Kongresie Gospodarczym, konferencji „Polski węgiel 2012” w Katowicach czy „Rtęć, a sprawa polska” w Warszawie.
9. spotkania z przedstawicielami międzynarodowych instytucji finansowych w tym Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Banku Światowego oraz działania mające na celu większe zaangażowanie tych instytucji w inwestycje w efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii w Polsce oraz ogólnie w Europie oraz zaniechanie inwestycji w nowe bloki węglowe oraz w przedłużanie efektywnego czasu życia istniejących bloków węglowych
10. pomoc logistyczna i merytoryczna w nawiązaniu kontaktów między aktywistami z Serbii oraz przedstawicielami polskiej Koalicji Rozwój „TAK” Odkrywki „NIE”.

Źródła finansowania: CEE Bankwatch Network

Przedstawiciel PZS w Koalicji Klimatycznej w 2012r: Kuba Gogolewski

Współpraca na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej w Polsce.

Na bazie współpracy w ramach Koalicji Klimatycznej Polska Zielona Sieć zaangażowała się we wspieranie działań polskich organizacji pozarządowych na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej. Zorganizowane zostały cztery spotkania organizacji pozarządowych (marzec, maj, wrzesień, grudzień) mające na celu wymianę doświadczeń i współpracę różnych partnerów społecznych zaangażowanych w promowanie alternatywnej polityki energetycznej polegającej na stopniowym odchodzeniu od węgla jako głównego surowca energetycznego Polski na rzecz dynamicznego rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej.

W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele 15 polskich organizacji pozarządowych, a także goście z europejskich sieci NGOs specjalizujących się w tematyce energetyczno-klimatycznej.

Rezultatem spotkań było zwiększenie efektywności działań organizacji pozarządowych na rzecz promowania gospodarki niskowęglowej w Polsce.

Źródła finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorka: Joanna Furmaga

Projekt „roweREC - konkurs filmowy dla uczniów. Edukacja o zrównoważonym rozwoju miast”.

Celem zadania była aktywna edukacja ekologiczna w zakresie zrównoważonego rozwoju miast oraz promocja roweru jako ekologicznego środka transportu, jak też edukacja ekologiczna w zakresie odpowiedzialnego korzystania ze środków transportu przyjaznych środowisku, a realizujących potrzebę podróżowania w miastach. Celem było także kształtowanie postaw proekologicznych wśród młodzieży, zmiana przyzwyczajeń komunikacyjnych mieszkańców Małopolski, na rzecz ekologicznych form przemieszczenia się oraz aktywizacja kreatywnego potencjału uczniów do udziału w konkursie na najlepszy krótki film o rowerach, edukacja ekologiczna i promocja zrównoważonego rozwoju i zdrowego stylu życia poprzez wyświetlane w kinie filmy oraz podczas wykładów, warsztatów i prezentacji w trakcie trwania projektu.

Działania:

1. Rekrutacja szkół, przeprowadzenie 20 warsztatów w szkołach
2. Organizacja konkursu „roweREC – konkurs filmowy dla uczniów”, na którą składał się zakup nagród, opracowanie graficzne i druk plakatu, promocja konkursu w Internecie
3. Wykłady tematyczne w czasie Świąta Cyklicznego 2012
4. Przygotowanie aktualizacji rowerowej mapy Krakowa oraz poradnika, wydruk mapy
5. Produkcja materiałów promocyjnych - przypinki promujące zrównoważony transport
6. Pokazy filmów w kinie studyjnym, moderacja dyskusji podczas seansów
7. Dokumentacja fotograficzna projektu

Rezultaty:

Przeprowadzonych zostało 20 dwugodzinnych warsztatów dla uczniów, podczas których zachęcano do wzięcia udziału w konkursie „roweREC”. Przeprowadzono konkurs na film dla uczniów krakowskich szkół gimnazjalnych i średnich.

Podczas Świąta Cyklicznego 2012, które odbyło się 3 czerwca we współpracy z Staromiejskim Centrum Kultury Młodzieży, przeprowadzono szereg wydarzeń, do których został włączony projekt. Odbyły się wykłady dla dzieci i młodzieży poprowadzone przez podróżników rowerowych, oraz ze sceny zostały ogłoszone wyniki konkursu filmowego, oraz wręczono nagrody uczniom (po odbiór nagród osobiście stawili się uczniowie, którzy zajęli I, II i III miejsce, nagrodami był rower, sakwy rowerowe, peleryny na rower i oświetlenie), jak też pokazano wystawę zdjęć krakowskich rowerzystów przygotowaną w ramach projektu „Rower – kultura mobilności 2.0”. W czasie Świąta Cyklicznego, jedną z atrakcji były spotkania tematyczne, m.in. z podróżnikami rowerowymi oraz gry i zabawy o zrównoważonym transporcie dla najmłodszych.

Zaktualizowana została rowerowa mapa Krakowa. Naniesione zostały elementy infrastruktury, które pojawiły się od I wydania mapy w 2011 roku.

Poza mapą przygotowane zostały 2 wzory przypinek promujących zrównoważony transport, które rozdawane były uczniom podczas zajęć w szkołach oraz uczestnikom Świąta Cyklicznego.

Zorganizowane zostały dwa pokazy filmów o dobrych praktykach i rozwiązaniach w infrastrukturze rowerowej, które zaprezentowano w krakowskim studyjnym Kinie Pod Baranami. Podczas każdego z seansów pokazano dwa filmy, „Miasto w ruchu” (ang. Contested Streets), w reż. Stefana Shaeffera. Zaprezentowano też przetłumaczoną na język polski w ramach projektu „Rower - kultura mobilności 2.0. Edukacja ekologiczna i promocja zrównoważonego transportu w Małopolsce” serię 10 filmów wydanych przez Street Films pn. MBA – „Moving Beyond the Automobile” (pol. Wyższa Kultura Mobilności). Na pokazy zaproszono uczniów i nauczycieli z krakowskich szkół gimnazjalnych i średnich.

Liczba odbiorców:

Liczba odbiorców działań: osoby fizyczne 600

Liczba odbiorców działań: osoby prawne 10

Źródła finansowania: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Koordynatorka projektu: Małgorzata Małochleb

Projekt „Rower – kultura mobilności 2.0. Edukacja ekologiczna i promocja zrównoważonego transportu w Małopolsce”
--

Celem projektu była aktywna edukacja ekologiczna w zakresie zrównoważonego korzystania ze środków transportu, w tym promocji roweru, jako najbardziej przyjaznego środowiska środka transportu. Celem było kształtowanie postaw proekologicznych wśród młodzieży oraz zmiana przyzwyczajeń komunikacyjnych mieszkańców Małopolski, na rzecz ekologicznych form przemieszczania się.

Działania:

1. Przeprowadzenie rekrutacji i warsztatów edukacyjnych w szkołach, bibliotekach, radach dzielnic, organizacjach pozarządowych, domach kultury, domach opieki społecznej i innych ośrodkach społeczno-kulturalnych
2. Druk publikacji „Rower – nowa kultura mobilności. Edukacja ekologiczna i promocja zrównoważonego transportu w Małopolsce”
3. Stworzenie internetowej podstrony projektu
4. Tłumaczenie transkrypcji 10 filmów serii „Moving Beyond the Automobile” wraz z naniesieniem napisów na filmy
5. Wystawa edukacyjna „Wyższa kultura mobilności”, plansze, ulotka
6. Wydanie kalendarza krakowskich rowerzystów 2013

Rezultaty:

W ramach realizowanego projektu odbyło się 50 warsztatów w różnych placówkach, głównie oświatowych. Warsztaty w formie półtoragodzinnego spotkania (2 jednostki lekcyjne x 45 minut) spotkania z uczniami (szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich), nauczycielami, wychowawcami klas, rodzicami, pracownikami bibliotek szkolnych, rowerzystami i rowerzystkami, radnymi dzielnic, mieszkańcami, podczas których kształtowane były postawy proekologiczne oraz podejmowane próby zmiany przyzwyczajeń komunikacyjnych na bardziej ekologiczne (wybór przyjaznych dla środowiska i życia w mieście form codziennego transportu, przy założeniu, że w Krakowie codziennie odbywa się 2 mln podróży, wybór środka transportu jest bardzo ważnym i mającym wpływ na życie wszystkich, elementem, który powinien być rozpatrywany przez mieszkańców).

Powstała podstrona zawierająca aktualną ofertę prorowerowych projektów, która została zamieszczona pod adresem ibikekrakow.com/projekty. Zapewniała łatwy i spójny dostęp do informacji o realizowanym projekcie, jak i podobnych inicjatywach dotyczących zrównoważonego transportu podejmowanych przez inne organizacje pozarządowe.

Wykonane zostało tłumaczenie transkrypcji do 10 filmów serii „Moving Beyond the Automobile”, która na potrzeby projektu została nazwana „Wyższą Kulturą Mobilności”. Filmami interesowali się nie tylko starsi odbiorcy projektu, ale i młodszy. Puszczone filmy były wyjściem do dyskusji o kondycji transportu w Polsce i na świecie, szczególnie transportu zbiorowego i rowerowego.

W ramach realizacji projektu powstały zdjęcia pokazujące Krakowian, artystów, ludzi teatru, kabaretu, rowerzystów, przedstawicieli organizacji pozarządowych, uczestników Masy Krytycznej i Święta Cyklicznego. Krakowian, dla których rower jest codziennym (a często całorocznym) środkiem transportu. Krakowian, dla których wybór roweru podyktowany był zarówno przesłankami ekonomicznymi, jak i w przeważającej mierze, ekologicznymi, opartymi na wysokiej świadomości i odpowiedzialności za środowisko, w którym żyją. Rower pokazany został jako element życia, przyjazny dla człowieka przedmiot, bez którego niektórzy nie potrafią się obejść w przestrzeni miasta. Wystawa została skomponowana z 12 zdjęć – plansz, które pokazano na Święcie Cyklicznym. Wersja elektroniczna zdjęć została zamieszczona w serwisie flickr pod adresem <http://www.flickr.com/photos/zielonasiec/sets/72157630206230794>

Na zakończenie projektu wydany został kalendarz zawierający zdjęcia przygotowane do wystawy „Wyższa Kultura Mobilności”. W kalendarzu zostały zaznaczone też dni-święta związane z działaniami trzeciego sektora, ekologią, bioróżnorodnością, ochroną drzew, wód, powietrza, dni ochrony przyrody (zwierząt, roślin), dni związane z transportem (jak Europejski Dzień bez Samochodu 22.09). Znalazły się w nim też odnośniki do ciekawych stron internetowych poruszających tematykę ochrony środowiska, ekologii, zrównoważonego transportu, zrównoważonego rozwoju, adresy stron prowadzonych przez Polską Zieloną Sieć.

Kalendarz był również rozpowszechniany za pośrednictwem formularza kontaktowego na stronie internetowej projektu pod adresem: ibikekrakow.com/projekty/kalendarz-2013

Liczba odbiorców:

Liczba odbiorców działań: osoby fizyczne 1000

Liczba odbiorców działań: osoby prawne 15

Źródła finansowania: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Koordynatorka projektu: Małgorzata Małochleb

FUNDUSZE DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Projekt **Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju - partycypacja społeczna w programowaniu przyszłego okresu budżetowego po 2013.**

CEL: Celem strategicznym projektu jest pełniejsza realizacja zasady zrównoważonego rozwoju w programowaniu funduszy europejskich na kolejny okres budżetowy (2014-2020), dzięki zwiększeniu partycypacji w tym procesie pozarządowych organizacji ekologicznych i obywateli na szczeblu regionalnym.

PARTNERZY: WWF Niemcy, CEE Bankwatch Network

DZIAŁANIA: Działania projektowe obejmą przeprowadzenie szczegółowej analizy doświadczeń z wdrażania Regionalnych Programów Operacyjnych w latach 2007-2013 we wszystkich województwach, organizację 16-tu warsztatów regionalnych, podczas których zostaną wypracowane stanowiska odnośnie realizacji zasady zrównoważonego rozwoju w kolejnej edycji tych programów, a następnie dyskusję nad stanowiskami między przedstawicielami administracji a partnerami społecznymi w trakcie 16-tu debat „okrągłych stołów”. Działania te pozwolą na odpowiednio wczesne i pogłębione uczestnictwo szerokiego grona aktorów w procesie programowania funduszy UE. Rezultaty tych prac zostaną zaprezentowane i przedyskutowane także na szczeblu krajowym, w trakcie konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji europejskich. Proces ten ma szansę zaowocować pełniejszym uwzględnieniem postulatów związanych ze zrównoważonym rozwojem w przyszłym okresie wydatkowania funduszy UE na szczeblu regionalnym.

Działania w roku 2012 objęły przeprowadzenie analizy postępu prac nad programowaniem funduszy UE w 16 województwach oraz rozpoczęcie prac nad analizami.

REZULTATY: Przygotowano wytyczne do sporządzenia analiz oraz zawarto umowy z wykonawcami analiz w 14 województwach. Po analizie postępu prac nad programowaniem funduszy UE na szczeblu centralnym oraz w województwach wyłoniono 6 województw, w których odbędą się warsztaty w I kw. 2013 roku: mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, podkarpackie, dolnośląskie oraz polskie.

DZIAŁANIA MEDIALNE: Publikacje informacji o projekcie na stronie www.ekoprojekty.pl

LICZBA ODBIORCÓW: W 2012 projekt był we wstępnej fazie realizacji, na tym etapie nie zaplanowano działań uwzględniających udział odbiorców projektu. Projekt będzie realizowany do września 2014 r.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA: Szwajcarski program współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

Koordynatorka projektu: Patrycja Romaniuk

Projekt **Partnerstwo dla zrównoważonego rozwoju – Europa Centralna V**

CEL: Projekt zakłada realizację trzech głównych celów: zwiększenie świadomości wśród opinii publicznej i decydentów na temat możliwości lepszego zastosowania zasady partycypacji społecznej w kształtowaniu unijnej Polityki Spójności w okresie 2014-2020; rozpowszechnianie wiedzy i doświadczeń koalicji SF Team wśród organizacji pozarządowych, zachęcanie ich do wzięcia bardziej aktywnego udziału w procesach partycypacyjnych i działaniach rzeczniczych oraz wzmocnienie działań koalicji SF Team for Sustainable Future w kontekście kontynuacji prac nad partnerstwem w dziedzinie funduszy europejskich.

PARTNERZY: Centre for Community Organising, Czechy, BlueLink Information Network, Bułgaria, Focus Eco Center, Romania, Friends of the Earth – CEPA, Słowacja, Green Liberty, Łotwa, Milieukontakt International, Holandia, National Society of Conservationists, Węgry, Polish Green Network, Polska

DZIAŁANIA:

- **Koordinacja prac koalicji** - Polska Zielona Sieć pełniła funkcję sekretariatu dla krajowej koalicji skupiającej pozarządowe organizacje ekologiczne zajmujące się kwestią funduszy europejskich
- **Networking** – nawiązanie kontaktu i współpracy z innymi NGO, koalicjami i partnerami w ramach rozpowszechniania wiedzy i doświadczeń wypracowanych przez koalicję SF Team, zwiększenie zaangażowania tychże organizacji w działania związane z budowaniem społeczeństwa obywatelskiego i kształtowania zrównoważonej polityki UE w kontekście funduszy europejskich – Polska Koalicja Klimatyczna, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
- **Prace nad programowaniem funduszy europejskich** – przygotowanie stanowiska NGO do oficjalnego stanowiska Polski dot. projektu wytycznych UE w sprawie Polityki Spójności na lata 2014-2020. Opracowanie szczegółowych komentarzy do pierwszej wersji projektu Umowy Partnerstwa – głównego dokumentu strategicznego nt. funduszy europejskich dla Polski w latach 2014-2020.

REZULTATY:

- Administracja i redakcja serwisu koalicji - ekoprojekty.pl - publikacje informacji nt. programowania funduszy europejskich, działań SF Team
- Redakcja raportu nt. funduszy europejskich w kontekście zrównoważonego transportu
- Redakcja ekspertyzy dot. funduszy europejskich w kontekście efektywności energetycznej
- Przeprowadzenie monitoringu dot. funduszy europejskich w kontekście ochrony środowiska i edukacji ekologicznej
- Opracowanie stanowiska koalicji do projektu Umowy Partnerstwa dla funduszy europejskich w perspektywie budżetowej 2014-2020 i przekazanie go Ministerstwu Rozwoju Regionalnego i Rozwoju Wsi (grudzień 2012)
- Opracowanie stanowiska koalicji do oficjalnego stanowiska Polski dot. nowych wytycznych UE w sprawie programowania funduszy europejskich na lata 2014-2020 (styczeń 2012)
- Zadania sekretariatu (Polska Zielona Sieć) – administrowanie grupą mailingową koalicji oraz zorganizowanie spotkania (styczeń 2012)
- Zaangażowanie szerszego grona polskich NGO (głównie Polska Koalicja Klimatyczna) w działania koalicji – zorganizowanie debaty nt. funduszy europejskich w kontekście efektywności energetycznej (wrzesień 2012)
- Zaangażowanie grupy aktywistów i NGO (tzw. ruchy miejskie) do wzięcia udziału w dyskusji nt. optymalnego wykorzystania funduszy europejskich dla rozwoju zrównoważonego transportu – warsztat zorganizowane przez Polską Zieloną Sieć (październik 2012). Proces wymiany sugestii kontynuowano przy pomocy list mailingowych – opracowano wspólne stanowisko
- Wniesienie wkładu merytorycznego do stanowiska nt. funduszy europejskich na lata 2014-2020 przygotowywanego przez OFOP – sugestie dot. kluczowych potrzeb w kontekście zrównoważonego rozwoju, wymiana doświadczeń

- Organizacja i udział w spotkaniu SF Team w Krakowie (maj 2012)

DZIAŁANIA MEDIALNE: Publikacje informacji w serwisie www.ekoprojekty.pl oraz przesłanie informacji prasowej o wynikach projektu na portal Ngo.pl

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA: C. S. Mott Foundation
Koordynatorka projektu: Patrycja Romaniuk

Projekt Engaging EU citizens' voice
--

Celem projektu jest wypracowanie innowacyjnej metody bezpośredniego angażowania obywateli w planowanie europejskich funduszy strukturalnych i spójnościowych oraz przedakcesyjnych w sześciu nowych krajach członkowskich oraz dwóch krajów członkowskich. W wyniku przeprowadzonych działań obywatele uzyskują lepszy dostęp do informacji nt. procesu planowania unijnego budżetu, programowania funduszy strukturalnych, spójności i przedakcesyjnych, polityk UE oraz praw i obowiązków obywateli w kontekście programowania ww. funduszy na poziomie krajowym. Projekt stanie się punktem wyjścia do rozwoju nowych idei i kampanii ukierunkowanych na wypracowanie celów dla polityk UE, które byłyby korzystne także dla społeczności lokalnych i środowiska. Urzędnicy instytucji UE również uzyskują bezpośredni dostęp do propozycji zgłaszanych przez obywateli.

PARTNERZY: partnerami projektu były organizacje z krajów środkowej i wschodniej Europy współpracujące w ramach CEE Bankwatch Network

DZIAŁANIA I REZULTATY:

- Tłumaczenie Przewodnika po Budżecie i Polityce Spójności UE na język polski
- Dystrybucja 500 kopii przewodnika wśród organizacji członkowskich PZS, organizacji z kolacji POE dla funduszy europejskich, regionalnych europejskich ośrodków informacyjnych, krajowych i regionalnych koalicji NGO, partnerów społecznych i członków komitetów monitorujących
- Przygotowanie dedykowanej strony internetowej dla konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE” - www.bankwatch.org/konkurs
- Start konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE” (10 września 2012)
- Zorganizowanie debaty (we współpracy z Koalicją Klimatyczną) pt. „Efektywne fundusze – efektywna energia” nt. efektywności energetycznej w programowaniu funduszy europejskich na lata 2014-2020 – udział 34 osób - przedstawiciele pozarządowych organizacji ekologicznych, instytucji rządowych zajmujących się kwestiami energii, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, urzędów marszałkowskich (19 września 2012)
- Zamieszczenie 91 ogłoszeń konkursowych w internecie –Facebook (118 uczestników wydarzenia) Goldenline, media, strony internetowe mediów, uniwersytetów, organizacji studenckich, publikacja flash banneru konkursowego na czterech wybranych stronach (www.ekonomiaspoleczna.pl, <http://www.fundusze-europejskie.pl>, www.regioportal.pl, <http://www.crnavigator.com/>)
- Zorganizowanie warsztatu nt. zrównoważonego transportu w programowaniu funduszy europejskich na lata 2014-2020 w Łodzi – udział 11 reprezentantów NGO, opracowanie rekomendacji dla programowania (12 października 2012)
- Opracowanie alternatywnego stanowiska (shadow position) nt. energii i transportu
- Zakończenie konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE” – otrzymano 59 zgłoszeń (31 października 2012)
- Zorganizowanie Gali Konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE” – udział 17 finalistów, prezentacje finalistów (14), wręczenie nagród (29 listopada)

DZIAŁANIA MEDIALNE:

- Przygotowanie dedykowanej strony internetowej dla konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE” - www.bankwatch.org/konkurs
- Zamieszczenie 91 ogłoszeń konkursowych w internecie –Facebook (118 uczestników wydarzenia) Goldenline, media, strony internetowe mediów, uniwersytetów, organizacji studenckich, publikacja flash banneru konkursowego na czterech wybranych stronach (www.ekonomiaspoleczna.pl, <http://www.fundusze-europejskie.pl>, www.regioportal.pl, <http://www.crnavigator.com/>)

LICZBA ODBIORCÓW:

- organizacje członkowskie PZS, organizacje z kolacji POE dla funduszy europejskich, regionalne europejskich ośrodków informacyjnych, krajowe i regionalne koalicji NGO, partnerzy społeczni i członkowie komitetów monitorujących - 500 egzemplarzy Przewodnika po Budżecie i Polityce Spójności UE
- przedstawiciele pozarządowych organizacji ekologicznych, instytucje rządowe zajmujące się kwestiami energii, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, urzędów marszałkowskich – 34 uczestników debaty „Efektywne fundusze – efektywna energia”, 11 uczestników warsztatu nt. zrównoważonego transportu w programowaniu funduszy europejskich na lata 2014-2020 w Łodzi, 17 finalistów konkursu „Lepsze pomysły na fundusze UE”

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA: Komisja Europejska, The Education, Audiovisual & Culture Executive Agency (EACEA), CEE Bankwatch Network

Koordynatorka projektu: Patrycja Romaniuk

ROZWÓJ INSTYTUCJONALNY POLSKIEJ ZIELONEJ SIECI

Projekt „Dofinansowanie instytucjonalne pozarządowych organizacji ekologicznych na lata 2011/2012”.

Cel: zapewnienie dobrze funkcjonującej struktury instytucjonalnej dla realizacji przedsięwzięć programowych z zakresu zrównoważonego Rozwoju zaplanowanych na najbliższe lata poprzez:

- wzmocnienie struktur członkowskich
- zwiększenie wiarygodności finansowej, organizacyjnej i merytorycznej organizacji
- zwiększenie możliwości aplikowania o środki UE
- rozwijanie pozytywnego wizerunku organizacji na zewnątrz

Działania

1. aktualizacja interfejsów językowych (angielski i rosyjski) na stronie zielonasiec.pl, tj. prezentacja aktualnej działalności PZS odpowiednio profilowanej na partnerów zagranicznych w związku z dynamicznie rozwijającą się współpracą z partnerami zagranicznymi;
2. aktualizacja i redakcja strony www.zielonasiec.pl oraz strony wewnętrznej PZS
3. przeprowadzenie zewnętrznego audytu finansowego sprawozdań rocznych PZS za rok 2011.
4. dofinansowanie organizacji Walnego Zebrania Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć w Szczecinie

Rezultaty

1. zaktualizowane interfejsy językowe na stronach <http://zielonasiec.pl/en/> oraz <http://zielonasiec.pl/ru/> prezentujące bieżącą działalność PZS w językach angielskim i rosyjskim
2. sprawnie działająca i prezentująca bieżącą działalność organizacji strona zielonasiec.pl oraz strona wewnętrzna
3. pozytywny raport z zewnętrznego badania sprawozdań rocznych ZS PZS za rok 2011.

Odbiorcy:

12 organizacji członkowskich PZS, w tym 2 kandydackie
Zespół PZS – 20 pracowników i współpracowników

Źródła finansowania: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Koordynator projektu: Radosław Piela / Małgorzata Małochleb

Projekt **Standardy działania Pozarządowych Organizacji Ekologicznych.**

Celem projektu jest rozpowszechnienie stosowania standardów formalno-organizacyjnych, standardów etycznych w zakresie współpracy z administracją publiczną i biznesem oraz standardów reprezentacji POE w ciałach dialogu obywatelskiego w 40 pozarządowych organizacjach ekologicznych do 31.10.2014.

Działania i Rezultaty:

1.Organizacja Walnych Zebrań dla Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, tj.:

a) Spotkanie inicjujące projekt w Szczecinie, 19-20 czerwca 2012 r. służące zaprezentowaniu projektu przedstawicielom organizacji członkowskich oraz Zespołowi PZS.

b) Warsztaty z Karty Etycznej POE w Krakowie, 13-14 grudnia 2012 r.

Celem warsztatów było wypracowanie zasad regulujących współpracę organizacji ekologicznych z biznesem oraz ujęcie ich w formę dokumentu Karty Etycznej.

2.Opracowanie Księgi Dobrych Praktyk w zakresie standardów formalno-prawnych w PZS

http://wiki.zielona.net.pl/index.php/Strona_g%C5%82%C3%B3wna

KDP jest zbiorem wiedzy prawniczej dotyczącej funkcjonowania i zasad działania organizacji pozarządowych w ujęciu praktycznym. Zawiera przegląd nstp. zagadnień: Informacja publiczna w NGO , Krajowy Rejestr Sądowy, Ochrona danych osobowych, Organizacja, a postępowanie karne, Pomoc publiczna, Prawa autorskie, Prawo pracy, Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu i praniu pieniędzy w NGO, Rachunkowość, Zamówienia publiczne w NGO, Polityka równych szans. Całość treści zawartych w Księdze została opublikowana w formie mechanizmu internetowego wiki i umieszczona na stronie www.zielonasiec.pl . Mechanizm wiki pozwala na ujęcie poszczególnych zagadnień w formie wielostopniowej struktury podzielonej na kategorie i kolejne podkategorie oraz jest wyposażony w wielofunkcyjny system wyszukiwania żądanych haseł. Edytowalna forma wszystkich treści umożliwia swobodne kopiowanie i korzystanie przez użytkowników oraz daje możliwość sukcesywnego aktualizowania poszczególnych tekstów

3.Organizacja dwuczęściowego szkolenia z KDP dla zespołu PZS

Szkolenie dla Zespołu PZS zorganizowane zostało w Krakowie we wrześniu oraz październiku 2012r.

W czasie szkolenia członkowie zespołu zapoznali się z tematyką ujętą w Księdze Dobrych Praktyk tj. zagadnieniami prawnymi dot. funkcjonowania organizacji pozarządowych. Dwa dwudniowe szkolenia obejmowały w szczególności nstp. tematykę: odpowiedzialność cywilna i karna w stowarzyszeniach i fundacjach, znaczenie i rola statutu, KRS, prawa autorskie, ochrona danych osobowych, rachunkowość / interpretacja sprawozdań finansowych w organizacjach pozarządowych.

4. Zatrudnienie koordynatorki ds. administracyjnych - wdrażania standardów KDP

Koordynatorka zaangażowana jest we wdrażanie standardów formalno-organizacyjnych w PZS oraz wśród organizacji członkowskich, co służy zapewnieniu stabilnej i profesjonalnej obsługi administracyjnej oraz rzetelnemu wywiązywaniu się organizacji z zobowiązań formalno-prawnych.

5. Zainstalowanie Biuletynu Informacji Publicznej na stronie internetowej PZS:

<http://bip.zielonasiec.pl/>

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć jako jedna z niewielu organizacji pozarządowych w Polsce wypełnia obowiązek wynikający z Ustawy o dostępie do informacji publicznej i prowadzi Biuletyn Informacji Publicznej. Zgodnie z zapisami ustawy w BIP publikowane są m.in. roczne sprawozdania finansowe oraz lista umów projektowych realizowanych ze środków publicznych.

Projekt rozpoczął się w kwietniu 2012 r. i będzie realizowany do października 2014.

Liczba odbiorców:

12 organizacji członkowskich PZS, w tym 2 kandydackie
Zespół PZS – 20 pracowników i współpracowników

Źródła finansowania: Europejski Fundusz Społeczny, Budżet Państwa, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Działanie 5.4 Rozwój potencjału trzeciego sektora, Poddziałanie 5.4.2 Rozwój dialogu obywatelskiego (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Koordynatorka projektu: Joanna Furmaga.